

PICKNICK

* Plein Public *

Smakelijk & Solidair

REFLECTIEBUNDEL ANTWERPEN

Met de steun van

Broederlijk Delen
TOT IEDEREEN MEE IS

OXFAM

Wereldwinkels

Beste leerkracht,

Fijn dat je met jouw leerlingen wil stilstaan bij hun ervaringen op het evenement Picknick Plein Public. Aan de hand van deze uitgewerkte reflectiemethodiek kunnen leerlingen hun ervaringen met elkaar delen. Niet iedereen kreeg een goedgevuld picknickpakket en sommigen hadden misschien meer geluk bij de taartenbingo. Daardoor is het nog interessanter om even tijd vrij te maken om uit te wisselen. Zo leren leerlingen ook van elkaar!

Deze methodiek gebruik je het best **zo snel mogelijk na het evenement**. Wij doen alvast de suggestie om dit in de dagen na het event te doen omdat de herinneringen dan nog vers in het geheugen van de leerlingen zitten.

Heb je de smaak helemaal te pakken gekregen? Wil je nog meer doen in de klas omtrent voedsel en een duurzame levensstijl? Bekijk dan zeker onze les- en inspiratie-bundel (<https://www.broederlijkdelen.be/nl/voor-scholen/secundair-onderwijs/lesmateriaal-voedsel>) over Foodwise met weblinks naar workshops, interessante organisaties, lesmateriaal, sprekers ...

Heb je vragen of opmerkingen over het voor- en natraject van Picknick Plein Public. Laat het ons zeker weten. Wij staan steeds open voor suggesties.

Limme Van Den Abeele - educatief medewerker Broederlijk Delen regio Antwerpen
limme.vandenabeele@broederlijkdelen.be

Ruby Kikken - educatief medewerker Oxfam-Wereldwinkels regio Antwerpen
ruby.kikken@owwa.be

Praktische informatie

Doelgroep: Secundair onderwijs

Duur: minimum 1 lesuur

Lesonderwerp: Reflectie: Picknick Plein Public

Reflecteren, reflecteren. Wie zijn best doet zal het leren.

Een ervaring van Picknick Plein Public laat ongetwijfeld indrukken na. Geef leerlingen de tijd deze te verwerken. Dat kan al starten vanaf het moment dat jullie terug naar school stappen.

Niemand kent zijn klas beter dan jij, hun leerkracht. Daarom vinden we dat jij best zelf bepaalt wat je doet en hoeveel tijd je daarvoor uittrekt. Sommige klassen zijn zot op reflecteren, andere bedenken graag een concreet actieplan en nog andere klassen zetten kennis liefst meteen om in de praktijk.

Daarom bieden we je hier enkele handvaten. Er is geen verplichte volgorde. Kies en mix naar hartelust. Hou je het bij een half uur intensief reflecteren? Eerder een fan van een korte reflectie in combinatie met een workshop? Het kan allemaal! Pas de inhoud aan naargelang de leerlingen die je voor je hebt.

Probeer met wat je doet de volgende doelstellingen te halen. Je kan ze natuurlijk niet allemaal afvinken. Zoek naar de juiste combinatie voor jouw klas.

Doelstellingen:

- Leerlingen denken na over hoe ze het evenement ervaren hebben.
- Leerlingen kunnen kritisch waarnemen: hoe kijk ik naar de wereld en met welke bril kijk ik? Ze reflecteren over hun eigen houding en keuzes.
- Leerlingen kunnen hun eigen mening formuleren en beargumenteren.
- Leerlingen kunnen in groepjes een taak tot een goed einde brengen. Ze leren soepel samenwerken.
- Leerlingen kunnen gedifferentieerd denken. Ze nemen een kritische houding aan tegenover maatschappelijke evoluties.
- Leerlingen zoeken actief naar duurzame alternatieven.

Lesvoorbereiding leerkracht

1. Neem de lesinhoud en bijlagen door. Maak een keuze uit het aanbod.
2. Bereid je voor op een coachende rol als leerkracht. Laat zoveel mogelijk uit de leerlingen zelf komen door de juiste vragen te stellen.

Reflectiemethodieken

Namen jullie een leuke klasfoto op Picknick Plein Public? Hielden jullie een inspirerend reflectie moment of nam je deel aan een te gekke workshop?
Deel jullie ervaringen op Facebook of Instagram met **#PPP2019** of stuur het ons door via mail.

o Stoom aflaten

Jouw leerlingen blijven na een evenement zoals Picknick Plein Public ongetwijfeld achter met verschillende eerste indrukken. Deze fase in het reflectieproces biedt hen de mogelijkheid om hun eerste indrukken te delen met anderen. Wat bleef hen bij? Wat vonden ze algemeen van het event? Dit kan zowel inhoudelijk als technisch zijn. Hierin laat je voornamelijk diegenen aan bod komen die vrijwillig hun indrukken willen delen. Het is normaal als dit deel minder gestructureerd verloopt.

Tip: zorg voor een opstelling van stoelen in de vorm van een cirkel, zo'n opstelling moedigt uitwisseling aan.

Enkele richtvragen die kunnen helpen:

Van welke stand maakte jij deel uit?

Wat zat er in jouw voedselpakket?

Wat vond je van de ongelijkheid binnen de klas? Was die eerlijk? Realistisch?

Heb jij iemand geholpen of hebben anderen jou geholpen?

Welke gevoelens riep dat bij jou op?

Heb je op de picknick zelf de link kunnen leggen met wat we op voorhand in de les hebben gezien? Kan je die achteraf nog beter zien?

....

o De handen in elkaar slaan

Laat de leerlingen met een potlood een omtrek van hun hand maken op papier. In elke vinger schrijven ze een antwoord op de bijhorende vragen. Hun antwoorden baseren ze op hun ervaringen tijdens het event.

- De duim: dit vond ik tof aan het event.
- De wijsvinger: dit leerde ik bij tijdens het event.
- De middelvinger: dit vond ik niet tof aan het event.
- De ringvinger: daar wil ik me voor inzetten in de toekomst.
- De pink: daar weet ik nog weinig over. Ik wil er meer over te weten komen! (Hoe zou dat kunnen?)

Laat de leerlingen gemengd in groepjes zitten. De leerlingen kleven hun handen op een groot vel papier. Nadat ze alle handen overlopen hebben, duiden ze met groene markeerstift aan waarover ze dezelfde mening delen. Met een roze markeerstift duiden ze aan waarover ze verschillen in mening. Laat hen beargumenteren waarom ze achter een bepaald standpunt staan. De leerkracht verzamelt alle flappen en formuleert de belangrijkste conclusies.

Komen uit deze brainstorm leuke suggesties voor een volgende editie? Laat het ons dan zeker weten!

o Duurzame ontwikkeling... meer dan enkel een picknick

Tijdens Picknick Plein Public zagen we dat het belangrijk is stil te staan bij ons eigen voedselverbruik, bij de welvaartsongelijkheid in de wereld en bij solidariteit. Deze drie kernwoorden passen perfect binnen duurzaam ontwikkelen en handelen. Bewust omgaan met voedsel is slechts één manier om naar duurzame ontwikkeling te streven...

Wat betekent duurzame ontwikkeling? Laat leerlingen zelf woorden, zinnen, ideeën aanbrengen en noteer ze op het bord. Kom samen tot één definitie.

Wij houden alvast de volgende definitie in het achterhoofd: *Duurzame ontwikkeling betekent werken aan een leefbare wereld, nu en in de toekomst, voor onszelf en voor anderen, hier en elders op de planeet door in te zetten op de vijf pijlers van duurzame ontwikkeling: mensen, middelen, vrede, meedoen en milieu.*

In *bijlage 1* vind je een visuele voorstelling die je meer informatie biedt over de pijlers. Deze kan je na de brainstorm tonen aan de leerlingen.

Probeer daarna samen met je leerlingen de vertaalslag te maken naar hun eigen leefwereld en de school.

Hoe kan duurzame ontwikkeling zich daar manifesteren?

Mensen:

*Er wordt aandacht geschonken aan het welbevinden van de leerlingen
Alle leerlingen krijgen de ondersteuning die ze nodig hebben.*

Milieu:

*De school zet actief in op afvalpreventie.
Neem het openbaar vervoer of de fiets in plaats van de auto
Je probeert zo weinig mogelijk energie te verspillen.*

Middelen:

*Jeugdbeweging en andere hobby's zijn betaalbaar voor iedereen.
De school neemt initiatief om schoolkosten te drukken (bv. Huren van materiaal)*

Meedoen:

*De leerlingen hebben inspraak op school.
Ideeën van leerlingen worden in de realiteit gebracht.
Samenwerking wordt aangemoedigd.*

Vrede:

Er wordt actie ondernomen om pesten tegen te gaan of te voorkomen.

o Duurzame ontwikkeling op onze school

Duurzaam handelen vraagt veel moed, tijd en inzet. Alleen kan je de wereld niet veranderen. Maar als iedereen zijn steentje bijdraagt, komen we al heel wat verder.

Moedig de leerlingen aan om van jullie school een duurzame school te maken. Vertrek daarbij van de beginsituatie: Wat doet jullie school al rond duurzame ontwikkeling? Welke initiatieven biedt ze aan? Betreft ze de leerlingen hierbij a.h.v. de leerlingenraad? Je zal zien dat jullie ongetwijfeld al heel wat doen!

Laat de leerlingen vervolgens brainstormen over concrete, nieuwe initiatieven, laagdrempelig of net heel groots.

Denk daarbij aan volgende voorbeelden:

- Fairtrade producten aanbieden in de refter i.p.v. frisdrank
- Restjes-soep in de winter. De school kan soep aanbieden die gemaakt wordt met enkel groenten overschotten.
- Een grote opruimactie: ga met de hele klas op stap in de stad en ruim al het vuilnis dat je tegenkomt op.
- Organiseer een actie en zamel geld in voor een van de zoveel initiatieven die werken rond duurzame ontwikkeling
- ...

Kom samen tot een 5 punten actie-plan. Bundel hierin de populairste of leukste initiatieven die jullie school tot een duurzame school kunnen maken.

Suggestie: nodig de directeur uit in de klas om het 5 puntenplan te overhandigen. Laat enkele leerlingen hierbij verwoorden wat ze hebben gedaan en hoe ze concreet te werk zijn gegaan.

o Duurzame initiatieven en workshops

Heb je er nog niet genoeg van en wil je met je klas echt aan de slag? Geen nood, ook wij hebben ideeën genoeg. Hieronder vind je een inspiratielijst met tal van initiatieven die werken rond duurzame ontwikkeling, interessante documentaires en educatief aanvullend materiaal. Kijk gerust eens rond. Misschien kan je een interessante uitwisseling organiseren met je klas of kunnen je leerlingen een dag meehelpen met een plaatselijk initiatief dat rond voedselverspilling werkt?

<p>Wie: Wow Food Wat: Kookworkshops en begeleiding rond voedselverspilling</p>	<p>https://wowfood.be/</p> <p>Een Antwerps initiatief dat intensief werkt rond voedselverspilling. Ze organiseren tal van workshops, zowel voor groepen als voor scholen, en bieden kant en klare recepten op hun website aan. Wow Food kan afgedankte overschotten omzetten tot een heerlijke maaltijd. Contacteer hen zeker eens voor een kookworkshop in jouw klas!</p>
<p>Wie: Foodsavers Wat: begeleiding rond voedselverspilling</p>	<p>https://foodsavers.be/</p> <p>Voedseloverschotten kunnen op verschillende manieren geherwaardeerd worden. Foodsavers vinden het belangrijk om dit te doen met het oog op sociale doelstellingen. Ze zorgen op hun manier voor een betere toegang tot verse en gezonde voeding voor wie het niet breed heeft.</p>
<p>Wie: Studio Globo Wat: Workshop <i>Aan Tafel!</i></p>	<p>https://www.studioglobo.be/nl/workshop/aan-tafel</p> <p>Deze workshop sluit naadloos aan op de welvaartsongelijkheid die de leerlingen op Picknick Plein Public zagen. De klas wordt uigenodigd uit om zelf de hoofdrolspelers te worden van het voedselsysteem en zo op zoek te gaan naar oplossingen op de wereldwijde vragen rond ons voedselsysteem: Wat ligt er op ons bord? Wie pikt er hier de meeste graantjes mee? Wie is de dupe?</p>
<p>Wie: Oxfam-Wereldwinkels Wat: lesmateriaal en workshops rond eerlijke handel</p>	<p>https://www.oxfamwereldwinkels.be/nl/scholen https://www.facebook.com/antwerpseoxfamwereldwinkels</p> <p>Met lespakketten, Wereldwinkel op School en scholenacties zet je eerlijke handel op school in de kijker. De Antwerpse Oxfam-Wereldwinkels bieden daarnaast een reeks begeleide workshops aan, op school of in de wereldwinkel.</p>
<p>Wie: Oxfam Solidariteit Wat: Lespakketten rond ongelijkheid, voedsel en eerlijke handel</p>	<p>https://www.oxfamsol.be/nl/educatiefmateriaal</p> <p>De educatieve pakketten 'Krijg gelijk', 'Soloslim en Solidair' en 'Voedsel voor je brein' bieden je interactieve lesmethodieken aan waarmee je de thema's verder kan uitdiepen.</p>
<p>Wie: Broederlijk Delen</p>	<p>https://www.broederlijkdelen.be/nl/foodwise</p>

<p>Wat: Lespakketten rond voedsel en Foodwise</p>	<p>https://www.broederlijkdelen.be/nl/voor-scholen/secundair-onderwijs/lesmateriaal-voedsel</p> <p>Tal van werkvormen en lesideeën om het thema voedsel en ongelijkheid te verdiepen in de klas. Foodwise helpt je duurzame voedselinitiatieven in Vlaanderen te ontdekken. Hoe <i>foodwise</i> ben je zelf? Doe de test!</p>
<p>Wie: EVA vzw Wat: Kookworkshops</p>	<p>https://www.evavzw.be/wat-wij-doen/voor-scholen#secundair-onderwijs</p> <p>Wil je met je school meedoen aan Donderdag Veggiedag? Of ben je op zoek naar een leuke kookworkshop in de klas? De scholenpagina van EVA biedt heel wat mogelijkheden. Je vindt er ook tal van educatief materiaal op terug.</p>
<p>Wie: Kleur Bekennen Wat: databank workshops rond wereldburgerschap</p>	<p>https://www.kleurbekennen.be//wegwijs-in-het-aanbod/zoek-een-workshop</p> <p>Deze handige databank is de ideale zoekmachine naar een workshop op maat. Selecteer waar je interesse hebt en je krijgt een waslijst aan initiatieven en een divers aanbod. Ook geschikt voor andere thema's.</p> <p>Op hun homepage vind je meer terug over de visie van Kleur Bekennen en hun eigen aanbod.</p>
<p>Wie: De Aanstokerij Wat: Begeleide workshops en spelen</p>	<p>https://shop.aanstokerij.be/33-noord-zuid https://shop.aanstokerij.be/51-onderwijs</p> <p>De Aanstokerij biedt heel wat begeleide workshops aan over uiteenlopende thema's: armoede, korte keden, migratie... Neem zeker een kijkje op hun aanbod Noord-Zuid en Onderwijs. Je vindt er tal van inspirerende workshops terug.</p> <p>Tips: Derdewereldbingo, Wereld op Stoelen, Kort maar eerlijk, De wereld aan tafel, het wereldhandelspel, Honger op het spel.</p>
<p>Wie: Cyril Dion Wat: Documentaire <i>Demain</i></p>	<p>https://www.youtube.com/watch?v=UI8Frv2XlfM</p> <p>Wanneer de balans wordt opgemaakt over hoe onze wereld ervoor staat, krijgen we meestal te maken met onheilspellende voorspellende voorspellingen en rampenscenario's. Maar wat als we niet de problemen tonen, maar net de oplossingen? De filmmakers van <i>Demain</i> gaan op zoek naar mensen die de daad bij het woord voegen. Een inspirerende documentaire over hoe het ook anders kan.</p>
<p>Wie: VRT – Koppen Wat: reportage rond voedselverspilling</p>	<p>https://www.youtube.com/watch?v=v5QgrOB9HXc</p> <p>Deze reportage toont hoe voedsel wordt verspild in de hele voedselketen. Ook voedselverspilling op school wordt aangekaart.</p>

Bijlage: Duurzame Ontwikkeling

